

IN HET KORT

Mogelijke dreigingen van (her)opduikende ziekten bij herkauwers in Vlaanderen.

IN DE KIJKER

Opvallende bevindingen in het veld of vanuit de autopsiezaal van DGZ.

IN BEWEGING?

Trends in de programma's en belangrijke ziekten bij de herkauwers.

Nr.014

TWEEDE SEMESTER 2024

IN HET KORT

Ai (Aviaire Influenza): Sinds maart 2024 zijn er in de Verenigde Staten al honderden uitbraken met het H5N1-influenzavirus vastgesteld bij melkkoeien. Omdat in ons land snel geschakeld wordt om maatregelen op te leggen bij een dreiging, is er bij ons geen reden tot ongerustheid. Wat niet betekent dat we niet waakzaam moeten blijven voor het vogelgriepvirus.

Blauwtong: In navolging van de uitbraak met serotype 3 werd eind 2024 beslist om vaccinatie in de rundvee- en schapensector te verplichten, om verdere verspreiding van BTV3, BTV8 en EHDV in 2025 te voorkomen en de dieren tijdig afweerstoffen te laten opbouwen.

EHD (Epizootic Hemorrhagic Disease) en BTV8 (blauwtong serotype 8): Ondanks eerdere uitbraken in verschillende Europese landen, werden er bij ons tot nu toe (eind februari 2025) nog geen gedetecteerd.

Tuberculose: In oktober werd voor het eerst sinds 2 jaar een geval van rundertuberculose vastgesteld in Oost-Vlaanderen. Er werden in totaal ook 12 contactbedrijven gedetecteerd en onderzocht.

IN DE KIJKER

Blauwtong veroorzaakt toename van hydranencephalie bij runderfoetussen en pasgeboren kalveren

Sinds de uitbraak van blauwtong serotype 3 in juli 2024 is het aantal abortussen dat voor onderzoek naar onze autopsiezaal werd gestuurd, sterk gestegen. Heel wat van deze foetussen vertoonden een aangeboren hersenafwijking, bekend als hydranencephalie. Vooral sinds half september 2024 hebben we veel runderfoetussen met deze afwijking gezien, zonder andere zichtbare afwijkingen.

Eind december bleek de hersenafwijking zelfs bij levend geboren dieren voor te komen. Dit werd geconstateerd bij kadavers van kalveren die voor onderzoek in onze autopsiezaal werden aangeboden, waarvan sommige maar liefst drie weken oud waren geworden. Begin januari 2025 stelden onze autopsiedierenartsen ook een geval vast bij kleine herkauwers.

Bij hydranencephalie is het hersenweefsel van de grote hersenen zo goed als afwezig. De grote hersenhelften van de dieren die bij DGZ werden onderzocht, waren gereduceerd tot

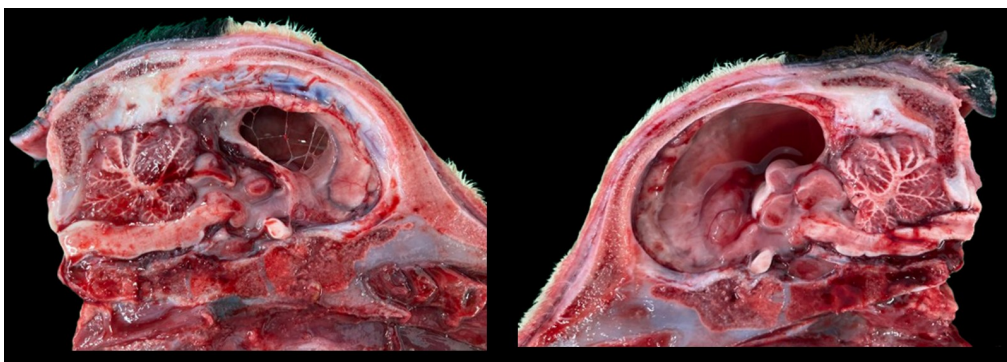
Veescoop? DGZ ondersteunt, ook in opdracht van het FAVV, veehouders en dierenartsen bij de bestrijding, monitoring en preventie van dierziekten.

Deze editie rapporteert over de laatste 6 maanden van 2024.

>> ZIE VOLGENDE PAGINA

een dunne laag hersenweefsel, die een grote ruimte omvatte gevuld met hersenvocht (zie Foto's 1 en 2). De kleine hersenen en de hersenstam waren normaal ontwikkeld.

Veel foetussen met deze hersenafwijking bleken positief voor blauwtongvirus serotype 3 nadat ze op de ziekte werden getest door middel van PCR. Het blauwtongvirus wordt overgedragen door Culicoides-muggen (knutten) en treft vooral schapen, geiten, runderen en hertachtigen. Volwassen dieren kunnen de infectie asymptomatisch doormaken, maar drachtige koeien kunnen de infectie doorgeven aan hun ongeboren kalveren. Dit kan leiden tot afwijkingen zoals vroeggeboorte, abortus, zwakke kalveren en dus ook hydranencephalie.

Linker schedelhelft (links) en rechterschedelhelft (rechts) van een runderfoetus met hydranencephalie

Winterse gevolgen: verliezen in de veehouderij door blauwtong

Hoewel de knutten gedurende de winterperiode niet langer actief zijn en het blauwtongvirus dus niet verder kan verspreiden, krijgen veehouders toch nog steeds te maken met verliezen door blauwtong serotype 3. Vooral in de vleesveesector, die aanvankelijk minder getroffen leek dan de melkveesector, worden de gevolgen van de uitbraak pas nu - maanden na de actieve periode van de knutten - duidelijk zichtbaar. De regiodierenartsen van DGZ kregen al meermaals melding van de geboorte van "dummykalveren". Dit zijn kalveren met neurologische symptomen die verklaard kunnen worden door de hydranencephalie.

IN BEWEGING?

Programma / Ziekte	Meting	2023 (jul-dec)	2024 (jan-jun)	2024 (jul-dec)	Trend
BVD	% vrije bedrijven	99,6% *	99,5%*	99,4% *	↓
	% IPI's geboren	0,0004%	0,011	0,024%	↑
	aantal geïnfecteerde bedrijven	1	4	11	↑
IBR	% vrije bedrijven	99,2%*	99,5%*	99,6%*	↑
	verlies vrij statuut	7	23	13	↓
ParaTBC	deelnamengraad	95,5%*	95,5%*	95,2%*	-
	niveau A	91,4%	-**	93,3%	↑
Neospora (serum)	antistoffen positief	9,9%	9,6%	7,6%	↓
Salmonella (serum)	antistoffen positief	6,5%	4,9%	6,7%	↑
Ostertagia (melk)	antistoffen positief	23,8%	20,4%	27,8%	↑
Mycoplasma (serum)	antistoffen positief	27%	31,2%	30,4%	↓
Seizoensgebonden programma's/ziektes					
Abortusprotocol	aantal foetussen	1.491	1.748	1.858	↑
Griepbarometer	aantal inzendingen	407	356	443	↑
Leverbot	antistoffen + tankmelk	9,2%	4,8%	7,5%	***
Autopsie	aantal runderen	566	522	589	↑
Celgetal	gemiddeld celgetal/ml	198.150	193.362	206.308	↑

- : Situatie stabiel

* : Situatie op respectievelijk 31 december 2023, 30 juni en 31 december 2024

** : Paratbc niveaus zijn pas op het einde van het werkjaar gekend

***: Trend te bekijken op langere termijn

Cijfers gebaseerd op beschikbare gegevens op 25/03/2025.